

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 31. januar 2019
Kontor: Straffulbyrdelse
Sagsbeh: Karen Brøgger Nielsen
Sagsnr.: 2018-0030-1601
Dok.: 891682

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 1176 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 27. september 2018. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Søren Pape Poulsen

/

Anders Aagaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1176 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren på baggrund af fangeflugten fra Nykøbing Falster Sygehus i denne uge redegøre for forløbet, herunder hvordan det er lykkedes den indsatte at kommunikere med de medskyldige i flugten?”

Svar:

Jeg ser med stor alvor på sager, hvor indsatte flygter fra personalet i forbindelse med en ledsaget udgang.

Det er derfor min klare forventning, at der vil blive fulgt indgående op på denne sag, og jeg har noteret mig, at der vil blive udarbejdet en ny national standardprocedure i kriminalforsorgen for planlægning af varslede hospitalsbesøg for visse indsatte, så en lignende situation kan undgås.

Jeg har desuden bedt Direktoratet for Kriminalforsorgen om at undersøge, hvilke tiltag der kan iværksættes for at imødegå undvigelse i forbindelse med ledsaget udgang.

Derudover har jeg den 16. januar 2019 sendt et lovforslag i høring, der skal skærpe strafniveauet for flugt fra lukkede fængsler eller arresthuse samt undvigelse i forbindelse med ledsaget udgang. Der lægges i lovforslaget op til en firedobling af strafniveauet i forhold til det gældende udgangspunkt, som er ubetinget fængsel i 30 dage.

Justitsministeriet har i øvrigt til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”Direktoratet for Kriminalforsorgen har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Kriminalforsorgen Sjælland og kan på den baggrund oplyse følgende:

1. Sagen drejer sig om en irakisk statsborger, der var indsat i Storstrøm Fængsel til afsoning af en fængselsstraf på 4 år og 6 måneder for primært narkotikakriminalitet. Ved dommen blev den indsatte udvist af landet for bestandigt.

Under indsættelsen i Storstrøm Fængsel behandlede fængslet en sag vedrørende udgang til lægebehandling, idet fængslets læge havde vurderet det nødvendigt, at indsatte skulle til undersøgelse på Nykøbing F. Sygehus. Fængslet sendte derfor den 12.

september 2018 en høring til Københavns Politi vedrørende udgangen. Københavns Politi oplyste den 20. september 2018, at de ikke havde bemærkninger til udgangen, men at kriminalforsorgen skulle være opmærksom på, at Rigsadvokaten den 5. september 2018 havde truffet afgørelse om udlevering til Belgien, hvor indsatte forventes at blive idømt en langvarig fængselsdom, såfremt han findes skyldig. Politiet oplyste yderligere, at der kunne være en særlig høj risiko for undvigelse forbundet med udgangen.

Storstrøm Fængsel meddelte den 24. september 2018 tilladelse til ledsaget udgang til undersøgelsen. Da den indsatte er udvisingssdomt, burde spørgsmålet om udgang retteligt have været forelagt direktoratet, hvilket ved en beklagelig fejl ikke skete.

På baggrund af politiets oplysninger om den særligt høje undvigelsesrisiko besluttede fængslet, at udgangen skulle afvikles med forhøjet sikkerhed, således at den indsatte skulle ledsages af tre fængselsbetjente udrustet med stav og peberspray, ligesom indsatte under udgangen skulle være iført håndjernstransportbælte. Normalt afvikles en sådan udgang med deltagelse af to fængselsbetjente. Som følge af det forhøjede sikkerhedsniveau vurderede fængslet det ikke nødvendigt at anmode om assistance fra politiet til afvikling af udgangen.

Sundhedspersonalet i fængslet orienterede den 24. september 2018 den indsatte om, at han skulle til undersøgelse på sygehuset, hvor han skulle faste 12 timer op til undersøgelsen. Sundhedspersonalet orienterede ikke den indsatte om, hvornår han skulle til undersøgelsen, eller hvornår han skulle faste fra.

Fængslets ledelse kontaktede den 24. september 2018 sundhedspersonalet og personalet på den afdeling, hvor den indsatte var placeret, og meddelte, at da undersøgelsen skulle finde sted den 26. september 2018, skulle den indsatte ikke orienteres herom før den 25. september 2018 ved indelåsning på cellen for natten.

Det personale, der var tjenestegørende på afdelingen den 25. september 2018, har oplyst, at den indsatte på et tidspunkt i løbet af eftermiddagen den 25. september 2018 spurgte ind til, hvornår han skulle faste fra. Personalet oplyste i den forbindelse, at han samme aften skulle lade være med at spise noget efter aftensmaden. Indsatte fik på daværende tidspunkt ikke yderligere oplysninger, men da han af sundhedspersonalet samtidigt var gjort bekendt med, at han skulle faste 12 timer op til undersøgelsen, kunne han allerede om eftermiddagen den 25. september 2018 lægge til grund, at undersøgelsen skulle finde sted næste dag.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at det er almindelig praksis, at de indsatte orienteres aftenen forinden, hvis de skal møde

fastende til undersøgelse. Fængslet vil i sådanne situationer have fokus på at begrænse den indsatte mulighed for at kommunikere med personer uden for fængslet, efter at den pågældende er orienteret om den forestående udgang. Dette kan f.eks. ske ved, at den indsatte først orienteres ved indelåsning på cellen for natten. Hvis det af hensyn til en eventuel faste forud for undersøgelsen er nødvendigt at orientere den indsatte på et tidligere tidspunkt, kan det ske ved, at den indsatte i overensstemmelse med reglerne herom og efter en konkret vurdering udelukkes fra fællesskab eller afskæres mulighed for at telefonere.

Som det fremgår ovenfor havde ledelsen meddelt afdelingspersonalet, at den indsatte først skulle orienteres om undersøgelsen, når den pågældende blev låst inde på cellen for natten.

Kriminalforsorgen Sjælland har i den forbindelse oplyst, at man finder det beklageligt, at den indsatte på baggrund af personalets udtalelse til ham den 25. september 2018 om eftermiddagen om, at han skulle faste efter aftensmaden, dermed blev gjort bekendt med datoen for undersøgelsen.

Kriminalforsorgen Sjælland har undersøgt, om den indsatte har benyttet en tilladelse til at telefonere fra fængslet til at orientere om det forventede tidspunkt for den kommende udgang den 26. september 2018. I den forbindelse kan det oplyses, at den indsatte den 25. september 2018 cirka kl. 17.45 telefonerede til sin mor, og at han cirka kl. 19.30 telefonerede til dels sin mor, dels sin far. En fængselsbetjent havde til opgave at påhøre samtalerne. Fængselsbetjenten har oplyst, at samtalerne foregik på dansk, og at hospitalsbesøget den næste dag ikke blev omtalt af den indsatte.

Kriminalforsorgen Sjælland har oplyst, at der efter grundige undersøgelser ikke er indikationer for, at den indsatte har foretaget yderligere telefonopkald, men da undersøgelsen af hændelsesforløbet primært er baseret på mundtligt grundlag, er det ikke muligt fuldstændig at udelukke, at han eventuelt kan have fået lov til at foretage yderligere telefonopkald.

Det kan i forlængelse heraf oplyses, at der på den fængselsafdeling, hvor den indsatte var placeret, ikke er mulighed for at telefonere ved brug af den såkaldte korttelefonordning, hvorefter en afsoner normalt har mulighed for at telefonere til 10 på forhånd godkendte telefonnumre. Telefonsamtalerne efter denne ordning, der foregår fra en telefon opsat på afdelingen, optages og kontrolleres efterfølgende stikprøvevis. Telefonsystemet på den fængselsafdeling, hvor den indsatte var placeret, er indrettet således, at de indsatte telefonopkald gennemføres ved henvendelse til personalet, hvor der udleveres en trådløs telefon, hvorfra samtalen kan gennemføres under påhør af en fængselsbetjent. Grundet den tekniske opsætning af telefonsystemet hører

fængselsbetjenten alene den indsatte del af samtalen. Det skal yderligere bemærkes, at det ikke er muligt at optage telefonsamtaler gennemført fra denne afdeling.

Nykøbing F. Sygehus har over for Kriminalforsorgen Sjælland bekræftet, at den indsatte efter aftale med fængslet ikke blev indkaldt ved brug af e-boks eller orienteret af sygehuset om det planlagte hospitalsbesøg. I den forbindelse skal det oplyses, at dette er en almindeligt anvendt procedure vedrørende indsatte i fængsler og arrester for at imødegå sikkerhedsmæssige problemer som følge af kendskab til tidspunktet for et hospitalsbesøg.

Nykøbing F. Sygehus har i øvrigt over for Kriminalforsorgen Sjælland oplyst, at det bl.a. ved henvendelse til et hospital under nogle nærmere omstændigheder vil kunne være muligt at få oplysninger om gennemførelsen af en konkret undersøgelse, herunder om tidspunkt og placering. Sygehuset har oplyst, at man ikke har viden om, at dette skulle være sket i den konkrete situation.

2. Afviklingen af den konkrete udgang blev påbegyndt den 26. september 2018, kl. 10.10, hvorefter de tre fængselsbetjente og den indsatte ankom til sygehuset kl. 10.30. Efter at have parkeret tjenestekøretøjet førte fængselsbetjentene den indsatte ud af køretøjet med henblik på at følge ham til den bygning, hvor undersøgelsen skulle finde sted. Fængselsbetjentene og den indsatte bevægede sig i den forbindelse mod et parkeret køretøj, hvor førerdøren blev åbnet. Personen i førersædet gav sig til kende og truede fængselspersonalet med en pistol, hvorefter fængselspersonalet blev beordret væk fra den indsatte. Samtidig steg yderligere en person ud af bilen, og bevæbnet med en peberspray beordrede personen fængselspersonalet væk fra den indsatte. I den forbindelse blev pebersprayen affyret, men på grund af vindretningen blev fængselspersonalet ikke ramt. Den indsatte blev herefter hjulpet ind i bilen af den person, der var bevæbnet med en peberspray, hvorefter de pågældende kørte fra stedet. Fængselspersonalet tilkaldte politiet, ligesom registreringsnummeret på køretøjet blev oplyst til politiet, som ankom kort efter.

3. På baggrund af omstændighederne ved flugten er det kriminalforsorgens opfattelse, at tidspunktet for undersøgelsen har været kendt af uvedkommende. Det har dog ikke ud fra kriminalforsorgens undersøgelser været muligt at få afklaret, hvordan denne oplysning er kommet de personer, der medvirkede til befrielsen, til kendskab.

Kriminalforsorgen Sjælland har meddelt, at den konkrete situation har givet anledning til, at der i Storstrøm Fængsel er implementeret en ny procedure for transport m.v. af indsatte bl.a. for

at sikre, at en indsats mulighed for at kommunikere med personer om tid og sted for et forestående hospitalsbesøg minimeres. Den konkrete procedure beskriver bl.a., hvornår den indsatte skal orienteres om transport til ambulans behandling samt beskriver mulighederne for at aflyse en transport, hvis den indsatte har fået kendskab til transporten på et så tidligt tidspunkt, at dette kan udgøre et sikkerhedsmæssigt problem.

Efter den nye procedure vil indsatte, der skal møde fastende til behandling, efter at have fået oplyst tidspunktet for fastens påbegyndelse, som udgangspunkt blive flyttet til anden ventecelle. Den indsatte må i sådanne situationer fra meddelelsetidspunktet ikke kommunikere med andre indsatte eller med andre uden for fængslet. Den indsatte skal forblive i ventecellen, indtil transporten kan effektueres.

Kriminalforsorgen Sjælland har i den forbindelse oplyst, at der forud for den omhandlede hændelse blev afholdt et møde den 24. september 2018 mellem Storstrøm Fængsel, Nykøbing F. Sygehus og Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi, hvor der som følge af åbningen af Storstrøm Fængsel generelt blev drøftet samarbejdsrelationer og eventuelle udfordringer i forbindelse med indsattes undersøgelser og behandlinger på sygehuset. Kriminalforsorgen Sjælland har endvidere oplyst, at der på baggrund af den konkrete hændelse er aftalt et nyt møde med sygehusledelsen med henblik på fælles retningslinjer og forventninger til videregivelse af oplysninger om forestående undersøgelser på sygehuset.

Direktoratet kan supplerende oplyse, at der på baggrund af sagen vil blive udarbejdet en national standardprocedure for planlægning af varslede hospitalsbesøg m.v. for visse indsatte, der er indsat i lukkede fængsler og arrester.

Det bemærkes i øvrigt, at kriminalforsorgen netop har indført en ny uddannelse som transportbetjent. Transportbetjentene bliver i uddannelsesforløbet specialiseret til at kunne forestå transporten af bl.a. varetægtsarrestanter og afsonere. Uddannelsen indeholder undervisning i bl.a. sikkerhed, bevogtning, transport, kommunikation og konflikthåndtering.

4. I forhold til det ledsagende personales håndtering af udgangen den 26. september 2018 kan det oplyses, at fængselspersonalet efter direktoratets vurdering har handlet korrekt i situationen. Det er således almindelig procedure i beredskabsplaner og uddannelsessammenhæng, at personalet trænes i ikke at indgå aktivt i en konflikt, hvis der anvendes skydevåben eller trues hermed.

Det kan i øvrigt bemærkes, at direktoratet er enig i Kriminalforsorgen Sjællands beklagelse af, at spørgsmålet om udgang ikke

blev forelagt direktoratet. Direktoratet har imidlertid ikke fundet anledning til kritik af, at det den 24. september 2018 blev besluttet at meddele den indsatte tilladelse til ledsaget udgang, eller til at kritisere det sikkerhedsniveau, som blev fastlagt for udgangen.

Direktoratet har meddelt Kriminalforsorgen Sjælland, at direktoratet finder det meget beklageligt, at den indsatte allerede om eftermiddagen den 25. september 2018 blev orienteret om, at han skulle faste efter aftensmaden, på trods af at fængslets ledelse havde meddelt, at den indsatte ikke skulle orienteres om undersøgelsen, før der skete indelåsning på cellen for natten.”

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet skal indledningsvis bemærke, at Rigspolitiets besvarelse i forhold til den omtalte fangeflugt omhandler politiets indsats fra det tidspunkt, hvor politiet modtog melding om fangeflugten.

”Rigspolitiet har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi.

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi har oplyst, at en 32-årig indsat fra Storstrøm Fængsel den 26. september 2018 om formiddagen blevet befriet af flere ukendte gerningsmænd ved udendørsarealet foran modtagelsen på Nykøbing Falster Sygehus. I forbindelse med fangeflugten var Kriminalforsorgens personale blevet truet med en pistol og en peberspray. Politikredsen modtog en melding om hændelsen kl. 10.34.

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi aktiverede i direkte forlængelse af hændelsen politiets reaktionsplan, hvilket blandt andet omfattede politikontrol ved Farøbroen, Storebæltsbroen, Rødbyhavn Havn samt Øresundsbroen.

En 26-årig mand blev kort efter kl. 10.50 anholdt kørende på Bogø i et flugtkøretøj, der havde været involveret i fangeflugten. Den anholdte er siden blevet sigtet for at have medvirket til fangeflugt og fremstillet i grundlovsforhør.

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi iværksatte parallelt med den synlige indsats på veje og broer en efterforskning rettet mod den flygtedes og den anholdtes person- og vennekredse. Denne efterforskning førte til identifikation af en relevant bil. Bilen blev om aftenen den 26. september 2018 konstateret til stede i København, hvor den efter anmodning blev standset på Amager af Københavns Politi. Føreren af køretøjet, en 23-årig mand, blev anholdt kl. 21.58. Den anholdte er ligeledes sigtet for medvirken til fangeflugt. Da køretøjet efterfølgende blev ransaget,

fandt politiet den eftersøgte indsatte, som var skjult i bilens bagagerum. Han blev anholdt kl. 22.04.

De tre anholdte blev fremstillet i grundlovsforhør den 27. september 2018 ved retten i Nykøbing Falster og blev alle varetægtsfængslet i fire uger.

I forbindelse med den fortsatte efterforskning blev der den 16. oktober 2018 foretaget yderligere en anholdelse til sagen af en 21-årig mand. Den 21-årige blev den 17. oktober 2018 fremstillet i grundlovsforhør og varetægtsfængslet.

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi foretog den 9. januar 2019 endnu en anholdelse af en person, der den 10. januar blev fremstillet og varetægtsfængslet.

Der er således p.t. fem varetægtsfængslede i sagen. Det bemærkes, at alle retsmøder er gennemført for lukkede døre.

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi kan ikke udelukke, at der fortsat er en eller flere medgerningsmand/-mænd på fri fod, og politikredsen arbejder som følge heraf med at få den/de pågældende identificeret og anholdt.

Sydsjælland og Lolland-Falsters Politi har yderligere bemærket, at politikredsen under eftersøgningsforløbet havde et tæt og godt samarbejde med Kriminalforsorgens sikkerhedsorganisation og ledelsen ved Storstrøm Fængsel.

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi har herudover oplyst, at politikredsen kort forinden den omtalte hændelse havde afholdt et møde med Nykøbing Falster Sygehus og Storstrøm Fængsel den 24. september 2018 vedrørende tryghed og sikkerhed i forbindelse med fangetransporter og behandlinger samt samarbejde med sygehuset som følge af åbningen af Storstrøm Fængsel.

På mødet blev der drøftet en række emner vedrørende problemstillinger i forhold til sikkerhed og tryghed både for personale som for indsatte opstået som følge af åbningen af Storstrøm Fængsel.

Drøftelserne drejede sig blandt andet om akut og ambulans behandling på Nykøbing Falster Sygehus af indsatte i Storstrøm Fængsel herunder adgang til akutafdelingen, og hvordan tryghed sikres for sygehusets medarbejdere. Endvidere blev graden af informationer til sygehuset om transportens trusselvurdering og antal personer, som deltager fra enten kriminalforsorg eller politiet, samt hvordan og hvem, der er ansvarlig for forklaring og formidling af oplysningerne til sygehuspersonale drøftet. Der

blev aftalt enkelte konkrete opgaver som eksempelvis udarbejdelse af actioncard vedrørende ankomst til sygehuset, ligesom der blev indgået aftale vedrørende proceduren for bestilling af ambulante konsultationer.

Herudover blev der foretaget indledende drøftelser vedrørende patientintegritet, herunder undersøgelse med eller uden tilstedeværelse af politi-/kriminalforsorgspersonale, håndtering af venteværelsesproblematik og håndtering af situationer ved behandling ved eksempelvis følsomme scannere, hvor der ikke må være metal (som pistol) i rummet, låsning af rum/flugtvej samt behovet for en forholdsordre ved alarmering ved overfald/trusler.

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi har afslutningsvis oplyst, at dette indledende møde vil blive fulgt op af yderligere møder mellem parterne, hvor blandt andet den praktisk udmøntning af aftalerne vil blive drøftet.”

Justitsministeriet skal afslutningsvist meget beklage den sene besvarelse.